30 Ιανουαρίου, Γιορτή Τριών Ιεραρχών, Προστάτες της εκπαίδευσης και των γραμμάτων

Κάθε χρόνο, στις 30 Ιανουαρίου, η Χριστιανική Εκκλησία τιμά από κοινού τους τρεις Μεγάλους Πατέρες και Οικουμενικούς Δασκάλους, τον Μέγα Βασίλειο, τον Γρηγόριο τον Θεολόγο και τον Ιωάννη τον Χρυσόστομο. Στην Ελλάδα τιμώνται ως προστάτες της εκπαίδευσης και των γραμμάτων.

Ποίοι ήταν όμως οι τρεις Ιεράρχες και γιατί τους τιμούμε;

Με τον όρο Τρεις Ιεράρχες, αναφερόμαστε συνοπτικά στους τρεις επιφανείς Αγίους και θεολόγους, Βασίλειο τον Μέγα, Ιωάννη τον Χρυσόστομο και Γρηγόριο τον Ναζιανζηνό.

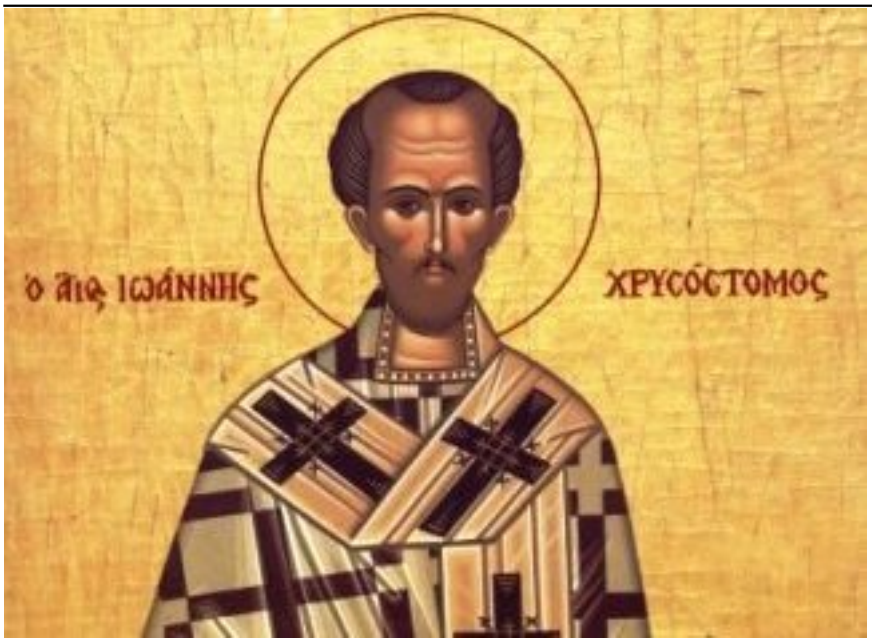
Για τη σοφία τους και τη χριστιανική τους ζωή, η Ορθόδοξη Εκκλησία τους ονόμασε αγίους και γιορτάζουν ο καθένας ξεχωριστά. Αλλά επειδή δημιουργήθηκε μια διαφωνία μεταξύ των χριστιανών για το ποιος από τους τρεις πρόσφερε τα περισσότερα, αποφασίστηκε και καθιερώθηκε από τα τέλη του 4ου αιώνα να υπάρχει και για τους τρεις μια κοινή γιορτή στις 30 Ιανουαρίου κάθε έτους.

Βασίλειος ο Μέγας

Ο Άγιος Βασίλειος ή Βασίλειος Καισαρείας, υπήρξε επίσκοπος Καισαρείας και θεωρείται Πατέρας της Εκκλησίας και ένας εκ των μεγαλύτερων θεολόγων της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Η συμβολή του στην χριστιανική θεολογία θεωρείται κεφαλαιώδης ενώ σ΄αυτόν αποδίδεται και η «θεία λειτουργία του Μεγάλου Βασιλείου». Ο Μέγας Βασίλειος σπούδασε στην Αθήνα και θεωρούσε πολύ σημαντική τη μελέτη των κλασσικών συγγραφέων και της ελληνικής φιλοσοφίας, φυσικά υπό το χριστιανικό πρίσμα. Η συμβολή του στην ανάπτυξη των γραμμάτων και της φιλανθρωπίας τον κατέστησαν μια από τις μεγαλύτερες μορφές της Χριστιανικής παράδοσης.

Ιωάννης ο Χρυσόστομος

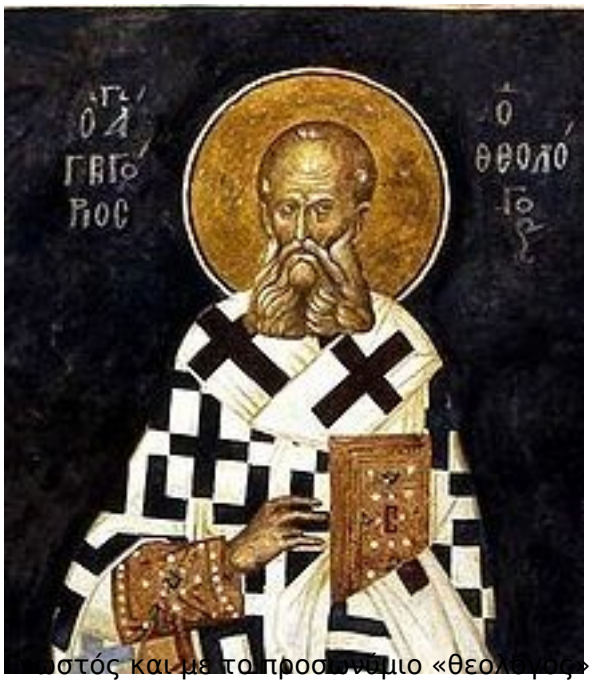

Θεωρείται πως η γλώσσα του «έσταζε μέλι» καθώς υπήρξε ο πιο χαρισματικός ρήτορας της εποχής του. Διετέλεσε Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως και αφιέρωσε τη ζωή του στην ανάπτυξη της φιλανθρωπίας. Μάλιστα τα ημερήσια συσσίτεια που οργάνωσε έτρεφαν 7.000 ανθρώπους!

Στον τομέα της φιλοσοφίας, μπορεί να απέρριπτε τις θεωρίες των αρχαίων Ελλήνων περί Θεού ωστόσο δεν δίστασε να χρησιμοποιήσει τις εργαλειακές μεθόδους της φιλοσοφίας τους προκειμένου να αναπτύξει μια συστηματική θεολογία.

Στη ζωή του υπήρξε υπόδειγμα ασκητή ενώ δεν παρέλειπε να καταδικάζει εκείνους τους ιερείς που πλούτιζαν από την ιδιότητά τους. Ήταν τέτοια η σκληρή κριτική που ασκούσε στους Αυτοκράτορες, που τελικά η αυλή τον κυνήγησε και τον εξόρισε. Όμως η φήμη του τον ξεπέρασε αφού θεωρείται Άγιος από όλες σχεδόν τις χριστιανικές ομολογίες.

Γρηγόριος ο Ναζιανζηνός

Γνωστός και με το προσωνύμιο «θεολόγος», ο Γρηγόριος υπήρξε Πατριάρχης Κωνσταντινούπολης τον 4ο αιώνα. Η επιρροή του στην Τριαδική θεολογία θεωρείται τόσο σημαντική που έγινε γνωστός ως «Τριαδικός Θεολόγος». Τα περισσότερα από τα έργα του επηρεάζουν τους σύγχρονους

θεολόγους, ειδικά όσον αφορά τα τρία Πρόσωπα της Αγίας Τριάδας. Υπήρξε φίλος του Μεγάλου Βασιλείου καθώς και του αδελφού του Αγίου Γρηγορίου Νύσσης.

Ήταν σφοδρός οπαδός των γραμμάτων και επιθυμούσε να γεφυρώσει το χάσμα μεταξύ ελληνόφωνων και λατινόφωνων θεολόγων της εποχής του. Εκτός από εξαιρετικός θεολόγος όμως, υπήρξε και πολύ καλός ποιητής, αφού έγραψε αρκετά ποίηματα με θεολογικά και ηθικά θέματα.

Είναι αληθινά αξιοθαύμαστο ότι ο καθένας από τους τρεις διέθετε ταυτοχρόνως και πνευματική καλλιέργεια και ψυχική ευαισθησία και ενεργητική διάθεση. Παραλλήλως, όμως, κατείχε κάποιο από αυτά τα χαρακτηριστικά σε μεγαλύτερο βαθμό. Έτσι, ο Βασίλειος ήταν ασφαλώς μέγας στην σοφία, αλλά δεν υστέρησε καθόλου σε δυναμισμό και σε κοινωνική προσφορά, ο Γρηγόριος χαρακτηρίστηκε θεολόγος αλλά ήταν και βαθύτατα φιλοσοφική και ποιητική φύση, ενώ διακρίθηκε και για την ειρηνευτική του δράση, ο δε Ιωάννης δεν υπήρξε μόνον εξαίρετος πνευματικός πατήρ και φωτισμένος ερμηνευτής των θείων γραφών αλλά και σταθερός υπερασπιστής των πτωχών και αδυνάτων και δριμύς επικριτής των ισχυρών και αδίκων.

Επομένως, γι' αυτούς η «πράξις έγινε θεωρίας επίβασις» και η δογματική των διδασκαλία επισφραγίστηκε με την ανθρωπιστική προσφορά. Γι' αυτό η ιερατική των ιδιότητα δεν στάθηκε εμπόδιο στην αναγνώριση της προσωπικότητάς των, και μάλιστα από τους συγχρόνους των μη χριστιανούς. Ο σοφιστής Λιβάνιος, ο ικανώτερος ρήτορας της εποχής του και διδάσκαλος των δύο εξ αυτών, όταν ερωτήθηκε ποιόν θα επιθυμούσε ως διάδοχό του, απάντησε: «Ιωάννην, ει μη Χριστιανοί αυτόν εσύλησαν.», δηλαδή τον Ιωάννη, εάν δεν τον είχαν «κλέψει» οι Χριστιανοί, ενώ παραδέχεται με ανωτερότητα, που μόνον ένας μεγάλος διαθέτει, τον Μεγάλο Βασίλειο για την ομορφιά της γλώσσας του: «Εν κάλλει επιστολών, ήττημαι. Βασίλειος δε κεκράτηκεν.

Αποφθέγματα Τριών Ιεραρχών

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Για τη σωστή παιδαγωγία έγραψε:

«Όποιος επιπλήττει τους νέους χωρίς συγχρόνως να τους παρηγορεί, τους κάνει σκληρότερους. Διότι δεν μπορούν να σηκώσουν το φορτίο των συνεχών ελέγχων (επιπλήξεων) και γι' αυτό αμέσως και με βιαιότητα αντιδρούν. Για να προλάβουμε λοιπόν τους πόνους που προκαλούν οι έλεγχοι, πρέπει να τους συνοδεύουμε με λόγια καλοσύνης.»

«Δεν είναι άλλη η αιτία διαστροφής των παιδιών, παρά μόνον η μανία των γονιών για τα βιοτικά προβλήματα. Επειδή δηλαδή αποβλέπουν μόνο σ' αυτά και θεωρούν κατώτερα τα πνευματικά προβλήματα των παιδιών, παραμελούν τα παιδιά τους και τη ψυχική τους καλλιέργεια.»

«Ο καλός δάσκαλος είναι απαλλαγμένος από φθόνο και έπαρση. Θέλει οι αρετές να γίνουν κοινό κτήμα των μαθητών του, θέλει μόνο να τους εξισώσει σε όλα με τον εαυτό του. Αυτό κυρίως είναι το γνώρισμα του πραγματικού δασκάλου, το να συμπάσχει στις συμφορές των μαθητών του, το να θρηνεί και να πενθεί για τα τραύματα αυτών που έχει στην ευθύνη του.»

Για τη φιλία έγραψε:

«Πολύ πιο εύκολα μπορεί κανείς να σηκώσει με τους φίλους του την πιο ανυπόφορη συμφορά παρά μονάχος του την πιο μεγάλη ευτυχία.»

«Θα πω για κάποιον ότι με αγαπά όχι μόνον όταν με επαινεί αλλά και όταν με ελέγχει για να με διορθώσει.»

Για τα ελαττώματα και τις αρετές των ανθρώπων έγραψε:

«Ουδείς φιλόχρυσος εγένετο φιλόχριστος», δηλαδή κανένας άνθρωπος που αγαπάει με πάθος το χρυσάφι, δεν αγάπησε τον Χριστό.

«Η κακία σου προξενεί ευχαρίστηση, που για λίγο διαρκεί, ενώ η αρετή έχει μεν μερικές δυσκολίες αλλά το κέρδος και η χαρά είναι αιώνια.»

Για τη δύναμη ενός και μόνου ανθρώπου έγραψε:

«Ένας και μόνο άνθρωπος με θεϊκή φωτιά στην καρδιά μπορεί να διορθώσει ολόκληρη πόλη.»

ΜΕΓΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

Για τα παιδιά, την ανατροφή και τη μόρφωσή τους έγραψε:

«Να προσέχουν τα παιδιά με ποιους συναναστρέφονται, να προσέχουν ποιους κάνουν φίλους. Όπως ο μολυσμένος αέρας, όταν τον εισπνεύσουμε, αφήνει μέσα μας χωρίς να τα βλέπουμε μικρόβια της αρρώστιας, έτσι και το κακό περιβάλλον αφήνει μέσα στη ψυχή του παιδιού τη μόλυνσή του.»

«Οι γονείς που έφεραν στον κόσμο τα παιδιά τους πρέπει να φροντίζουν ώστε αυτά να μορφώνονται.»

«Είναι αποτελεσματικότερη η παιδαγωγία που γίνεται με λογικό και ήπιο τρόπο, παρά εκείνη που έχει ως αιτία της το θυμό και την οργή.»

«Να χρησιμοποιείς τα βιβλία, όπως η μέλισσα τα άνθη. Γιατί εκείνη δεν πηγαίνει σε όλα τα άνθη και σε αυτά που πηγαίνει, τρυγάει από το καθένα μόνο ό,τι της είναι χρήσιμο.»

«Όπως δεν τρώμε βλαβερές και επικίνδυνες τροφές, έτσι δεν πρέπει να διαβάζουμε ακατάλληλα βιβλία, που καταστρέφουν την ψυχή.»

Για να βοηθήσει τους ανθρώπους να βελτιωθούν, έγραψε:

«Άνθρωπος που δεν συμβουλεύεται άλλον μοιάζει με ακυβέρνητο πλοίο, που έχει παραδοθεί στη δύναμη των ανέμων.»

«Ο άρτος που κατακρατείς ανήκει στον πεινασμένο. Τα ρούχα που εσύ φυλάγεις στις αποθήκες σου ανήκουν σ΄αυτούς που δεν έχουν. Τα παπούτσια που μένουν αχρησιμοποίητα στο σπίτι σου ανήκουν στους ξυπόλυτους.»

« Το χρυσάφι δε βρέθηκε για να δενόμαστε μ΄ αυτό (εννοεί τις χρυσές αλυσίδες και τα κοσμήματα), αλλά για να λύνουμε τους δεμένους (εννοεί τους φτωχούς).»

«Αυτός που σπέρνει ευγένεια, θερίζει φιλία. Αυτός που φυτεύει καλοσύνη, μαζεύει αγάπη.»

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΘΕΟΛΟΓΟΣ

Για τη φιλία έγραψε:

«Τίποτα αντάξιο δεν υπάρχει του πιστού φίλου.»

«Σε καμιά περίπτωση της ζωής σου να μην κάνεις φίλο τον άνθρωπο τον πονηρό.»

Επίσης, έγραψε:

«Τη γλώσσα σου καλό είναι να τη συγκρατείς γιατί εύκολα κάνει ζημιά,

και όσο ευκολότερα κινείται τόσο μικρότερο είναι το κέρδος της.»

Μακάρι το έργο και ο λόγος των Τριών Ιεραρχών να εμπνέει μαθητές και καθηγητές! Να υπάρχει διαρκής αγώνας για βελτίωση, μάθηση, ουσιαστική καλλιέργεια που θα εκπέμπει φως στους γύρω μας! Χρόνια μας πολλά!!!

Μπορείτε να διαβάσετε και παλιότερα άρθρα: 2024 [1], 2023 [2], 2022 [3], 2021, 2020 [4], 2019 [5]

by Despina on Fr, 30/01/2026 - 09:48

Quell-URL:http://2gymevosm.mysch.gr/drupal7/?q=de/node/2687

Links
[1] http://2gym-evosm.thess.sch.gr/drupal7/?q=el/content/%CF%87%CF%81%CF%8C%CE%BD%CE%B9%CE%B1-%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%BB%CE%AC-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B5%CE%BA%CF%80%CE%B1%CE%B9%CE%B4%CE%B5%CF%85%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1 [2] http://2gym-

evosm.thess.sch.gr/drupal7/?q=el/content/%CE%B3%CE%B9%CE%BF%CF%81%CF%84%CE%AE-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CF%84%CF%81%CE%B9%CF%8E%CE%BD-%CE%B9%CE%B5%CF%81%CE%B1%CF%81%CF%87%CF%8E%CE%BD-30-%CE%B9%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CF%85%CE%B1%CF%81%CE%AF%CE%BF%CF%85-2023 [3] http://2gym-evosm.thess.sch.gr/drupal7/?q=el/content/%CE%B3%CE%B9%CE%BF%CF%81%CF%84%CE%AE-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CF%84%CF%81%CE%B9%CF%8E%CE%BD-%CE%B9%CE%B5%CF%81%CE%B1%CF%81%CF%87%CF%8E%CE%BD-%CE%B7-%CE%B3%CE%B9%CE%BF%CF%81%CF%84%CE%AE-%CE%BC%CE%B1%CF%82 [4] http://2gym-evosm.thess.sch.gr/drupal7/?q=el/node/2159 [5] http://2gym-evosm.thess.sch.gr/drupal7/?q=el/node/1738